ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY

z 23. júla 2012

o konkrétnych opatreniach na posilnenie finančnej stability, určené Španielsku

(2012/443/EÚ)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 136 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 126 ods. 6,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) V článku 136 ods. 1 písm. b) Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZFEÚ") sa predpokladá možnosť vypracovať usmernenia pre hospodársku politiku, špecifické pre členské štáty, ktorých menou je euro.

(2) Rada vo svojom odporúčaní týkajúcom sa národného programu reforiem Španielska z roku 2012 a v stanovisku k programu stability Španielska na roky 2012 – 2015 [1] odporučila, aby Španielsko prijalo opatrenia s cieľom „*vykonať reformu finančného sektora, najmä doplniť prebiehajúcu reštrukturalizáciu bankového sektora tým, že sa vyrieši situácia zostávajúcich slabých inštitúcií, stanoví komplexná stratégia ako účinne nakladať so zdedenými aktívami v súvahách bánk, ako aj zaujme jasný postoj k financovaniu a využitiu ochranných prostriedkov (backstop facilities)*".

(3) Bohato dostupné lacné externé financovanie v prvom desaťročí 21. storočia podnietilo v Španielsku domáci dopyt a prudkú dynamiku v oblasti aktív, ktoré sa zakladali na úveroch a sústreďovali najmä na sektor nehnuteľností. Prasknutie bubliny v oblasti nehnuteľností a stavebníctva a nasledujúca hospodárska recesia nepriaznivo ovplyvnili španielsky bankový sektor. V dôsledku toho španielske banky, až na pár veľkých a medzinárodne diverzifikovaných úverových inštitúcií, vo výraznej miere stratili prístup na medzibankové trhy ponúkajúce financovanie za prijateľných podmienok, a teda sa stali vysoko závislé od refinancovania Eurosystémom. Okrem toho sa vplyvom zníženia ratingu na dostupnosť kolaterálu značne obmedzila ich schopnosť požičiavať si.

(4) Výrazná hospodárska recesia zaznamenaná v posledných rokoch, ktorá má veľmi nepriaznivý vplyv na zamestnanosť a nezamestnanosť, podstatne zhoršila v Španielsku rozpočtovú pozíciu. Podľa aktualizácie prognózy útvarov Komisie z jari 2012 sa predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2012 na úrovni 6,3 % HDP, čo je porovnateľné s očakávaným deficitom 5,3 % HDP v programe stability z roku 2012 a v návrhu zákona o rozpočte na rok 2012. Hrubý verejný dlh narástol v roku 2011 na 68,5 % HDP a podľa aktualizácie prognózy útvarov Komisie z jari 2012 sa očakáva, že za predpokladu nezmenenej politiky v roku 2012 porastie na 80,9 % HDP a na 86,8 % v roku 2013, čím vo všetkých rokoch prekročí referenčnú hodnotu uvedenú v zmluve. Riziká súvisiace s makroekonomickým scenárom a rozpočtovými cieľmi, ako aj s dodatočnými opatreniami finančnej záchrany môžu prispieť k ďalšiemu zvýšeniu verejného dlhu. Vzhľadom na tento vývoj Rada 10. júla 2012 vydala Španielsku na základe postupu pri nadmernom deficite odporúčanie ukončiť súčasnú situáciu nadmerného deficitu do roku 2014.

(5) Španielske orgány prijali celý rad dôležitých opatrení na riešenie problémov v bankovom sektore. Medzi tieto opatrenia patrí očistenie súvah bánk, zvýšenie minimálnych kapitálových požiadaviek, reštrukturalizácia sektora sporiteľní a značné zvýšenie požiadaviek na tvorbu opravných položiek vzťahujúcich sa na úvery súvisiace s developerskou činnosťou a so zabavenými aktívami, ktoré slúžili ako kolaterál. Tieto opatrenia však nestačia na zmiernenie tlaku na trhu.

(6) Španielske orgány zvýšili vo februári 2011 požiadavku na minimálny podiel kapitálu (kapitálová istina) na 8 % rizikovo vážených aktív bánk a na splnenie tohto nového predpisu im poskytli čas do septembra 2011. V prípade bánk, ktoré viac závisia od medzibankového financovania a ktoré sa vyznačujú obmedzeným prístupom na trh sa

[1] Ú. v. EÚ C 219, 24.7.2012, s. 81.

minimálny podiel kapitálu zvýšil na 10 %. Vo februári a máji 2012 sa od bánk na základe nových právnych predpisov vyžadovalo, aby vytvorili vyššie opravné položky a kapitálové vankúše proti možným stratám z bezproblémových i problémových úverov pochádzajúcich z aktív z oblasti stavebníctva a nehnuteľností vytvorených v minulosti. Očakávaný celkový objem týchto nových požiadaviek na opravné položky dosiahol približne 84 miliárd EUR.

(7) K aprílu 2012 dosahoval celkový hrubý finančný príspevok španielskeho štátu (okrem záruk za emisie dlhopisov) približne 15 miliárd EUR. Kapitálová podpora sa poskytla prostredníctvom Fondu pre systematickú reštrukturalizáciu bánk (ďalej len „FROB“) vybaveného kapitálom vo výške 15 miliárd EUR, z ktorých sa 9 miliárd EUR už splatilo. Štát poskytol aj záruky za emisie bankových prioritných dlhopisov, ktoré vydali banky, vo výške približne 86 miliárd EUR (z tejto celkovej sumy sú splatné záruky vo výške približne 58 miliárd EUR). Hoci zostávajúca kapacita fondu FROB predstavovala trojnásobok prideleného kapitálu, podpora z verejného sektora nebude stačiť na poskytnutie dostatočne veľkej podpory na vykonanie požadovaného celosystémového očistenia bankového sektora.

(8) Obavy z potreby ďalšej rekapitalizácie bankového sektora prispeli k rastúcim trhovým tlakom na španielske štátne dlhopisy. Výnosy zo štátnych dlhopisov dosiahli ku koncu júna 2012 a začiatkom júla 2012 úrovne značne nad 500 bázickými bodmi, čím sa zvýšili náklady na financovanie španielskeho štátu. Zvyšujúce sa úrokové zaťaženie sťažuje úlohu, ktorú predstavuje konsolidácia verejných financií v Španielsku a náprava nadmerného deficitu. Komplexná reštrukturalizácia a rekapitalizácia bankového sektora je preto dôležitým prvkom zníženia tlaku na verejné financie.

(9) Španielske orgány 25. júna 2012 oficiálne požiadali o finančnú pomoc v súvislosti s prebiehajúcou reštrukturalizáciou a rekapitalizáciou španielskeho bankového sektora. O pomoc sa žiada za podmienok finančnej pomoci na rekapitalizáciu finančných inštitúcií v rámci Európskeho nástroja finančnej stability. Na poskytovanú pomoc sa vzťahuje osobitná podmienenosť pre finančný sektor, ktorá sa predpokladá v memorande o porozumení (ďalej len „MoP“) dohodnutom medzi španielskou vládou a Komisiou v spojení s Európskou centrálnou bankou (ďalej len „ECB“) a Európskym orgánom pre bankovníctvo (ďalej len „EBA“) a technickou pomocou zo strany Medzinárodného menového fondu (ďalej len „MMF“). Zahŕňať bude podmienenosť špecifickú pre jednotlivé banky v súlade s pravidlami štátnej pomoci a horizontálnou podmienenosťou. Zároveň bude musieť Španielsko plne dodržiavať svoje záväzky a povinnosti v rámci postupu pri nadmernom deficite a odporúčania na riešenie makroekonomických nerovnováh v rámci európskeho semestra.

(10) Zvýšenie dlhodobej odolnosti španielskeho bankového sektora je rozhodujúce pre zachovanie finančnej stability v Španielsku a pre obmedzenie šírenia finančného stresu na iné ekonomiky eurozóny, a teda pre zvrátenie nepriaznivých vplyvov na riadne fungovanie hospodárstva a hospodárskej a menovej únie. Významné opatrenia na riešenie týchto problémov, ktoré sa doposiaľ prijali, neboli dostatočné. Potrebné sú preto ďalšie opatrenia. Španielsko by malo najmä vykonať dodatočné konkrétne opatrenia na účinné nakladanie s aktívami vytvorenými v minulosti, obnovenie trhového financovania, zníženie spoliehania sa bánk na podporu od centrálnej banky zameranú na likviditu a na posilnenie mechanizmov určených na identifikáciu rizík a krízové riadenie.

(11) Účinné nakladanie s aktívami vytvorenými v minulosti prostredníctvom požiadavky na jasné oddelenie problematických aktív bánk, ktorým sa poskytuje pomoc, od ich súvah, zohráva kľúčovú úlohu a tvorí súčasť celkovej stratégie. Malo by sa to uplatňovať najmä na úvery súvisiace s developerskou činnosťou a so zabavenými aktívami, ktoré slúžili ako kolaterál. Takýmto oddelením by sa odstránili akékoľvek zostávajúce pochybnosti o kvalite súvah bánk, čím by sa im umožnilo lepšie vykonávať ich funkciu finančného sprostredkovania.

(12) Zlepšenie transparentnosti súvah bánk týmto spôsobom môže okrem toho pomôcť sporiadane znižovať expozíciu bánk voči sektoru nehnuteľností, obnoviť trhové financovanie a znížiť spoliehanie sa bánk na podporu centrálnej banky zameranú na likviditu.

(13) Zaistenie zdravého rámca pre španielsky bankový sektor si vyžaduje posilnenie mechanizmov určených na identifikáciu rizík a krízové riadenie. Účinná stratégia by mala obsahovať zmeny zamerané na posilnenie regulačného rámca a rámca pre dohľad, pričom sa zohľadnia skúsenosti z finančnej krízy. Popritom by sa mala posilniť správa a riadenie spoločností v súlade s najlepšími medzinárodnými postupmi,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Komisia po porade s ECB, EBA a MMF dohodla so španielskymi orgánmi špecifické podmienky politiky pre finančný sektor, ktoré sú súčasťou finančnej pomoci. Tieto podmienky

sú stanovené v MoP, ktoré má podpísať Komisia a španielske orgány. Podrobné finančné podmienky budú uvedené v dohode o mechanizme finančnej pomoci.

Španielsko primerane zrekapitalizuje a dôkladne zreštrukturalizuje svoj bankový systém. V tomto kontexte Španielsko vytvorí na základe koordinácie s Komisiou a na základe konzultácií s ECB stratégiu pre budúcu štruktúru, fungovanie a životaschopnosť španielskych bánk, v ktorej sa určí, ako zaistiť ich prevádzkyschopnosť bez ďalšej štátnej podpory. Táto stratégia sa ďalej upresní v MoP, v ktorom sa ďalej rozvinú podmienky politiky uvedené v tomto rozhodnutí.

2. Kľúčovými zložkami tejto stratégie sú úplné prepracovania slabých častí španielskeho bankového sektora a posilnenie regulačného rámca a rámca pre dohľad, ktoré sa vzťahujú na bankový sektor.

3. Úplné prepracovanie slabých častí španielskeho bankového sektora pozostáva z týchto troch prvkov:

a) identifikovanie kapitálových potrieb jednotlivých bánk prostredníctvom komplexného preskúmania kvality aktív bankového sektora a stresového testu podľa jednotlivých bánk založeného na uvedenom preskúmaní kvality aktív. Na základe výsledkov stresových testov sa banky, ktoré potrebujú kapitálovú injekciu, rozdelia do troch rôznych skupín. Na každú skupinu sa bude vzťahovať povinnosť predložiť plány na reštrukturalizáciu a riešenie krízovej situácie (*resolution*), ako aj všetky doplnkové a následné opatrenia stanovené v MoP;

b) rekapitalizácia, reštrukturalizácia a/alebo sporiadané riešenie krízovej situácie slabých bánk na základe plánov riešenia akýchkoľvek kapitálových nedostatkov identifikovaných v stresovom teste. Tieto plány sa budú zakladať na zásadách životaschopnosti, minimalizácie nákladov pre daňových poplatníkov (spoločné znášanie bremena) a obmedzenia narušenia hospodárskej súťaže. Na tieto účely prijme Španielsko právne predpisy s cieľom: i) umožniť vykonávanie vyrovnania podriadených záväzkov vrátane nútených foriem spoločného znášania bremena a ii) aktualizovať rámec pre riešenie krízovej situácie bánk, aby zahŕňal príslušné právomoci v oblasti takéhoto riešenia krízovej situácie, ktoré majú FROB a fond na ochranu vkladov (ďalej len „FGD“), pričom sa zohľadní návrh právneho predpisu EÚ o krízovom riadení a riešení krízovej situácie bánk, vrátane osobitných nástrojov na riešenie krízovej situácie neperspektívnych bánk;

c) oddelenie aktív v takýchto bankách, ktorým sa poskytuje verejná podpora pri ich rekapitalizačnom úsilí, a prevod ich aktív so zníženou hodnotou na externú spoločnosť pre správu aktív (Asset Management Company – AMC), aby sa realizovala ich dlhodobá hodnota. Španielsko po dôkladnej porade s Komisiou, ECB a EBA a s technickou pomocou MMF, vypracuje komplexný legislatívny rámec pre založenie a fungovanie AMC, aby bola plne funkčná najneskôr od novembra 2012.

4. S cieľom zaistiť stabilný rámec pre bankový sektor Španielsko takisto posilní regulačný rámec a rámec pre dohľad a zároveň posilní správu a riadenie. Stratégia a podmienenosť, ktorá je komplexne špecifikovaná v MoP, obsahuje okrem iného tieto opatrenia:

a) od španielskych úverových inštitúcií sa bude požadovať, aby svoj podiel vlastného kapitálu Tier 1 zvýšili aspoň na 9 %, a to podľa vymedzenia kapitálu uvedeného v preskúmaní rekapitalizácie, ktoré vykonal EBA;

b) od 1. januára 2013 sa od španielskych úverových inštitúcií bude požadovať, aby uplatňovali vymedzenie kapitálu stanovené v nariadení o kapitálových požiadavkách;

c) znova sa posúdi právny rámec pre opravné položky k úverom. Na základe skúseností z finančnej krízy španielske orgány navrhnú najmä vylepšenie stáleho rámca pre opravné položky k úverom, pričom sa zohľadnia dočasné opatrenia zavedené počas uplynulých mesiacov, ako aj účtovný rámec EÚ;

d) ďalej sa posilní funkčná nezávislosť Banco de España; v súlade s medzinárodnými odporúčaniami a normami sa na Banco de España presunú sankčné a licenčné právomoci ministerstva hospodárstva vzťahujúce sa na bankový sektor;

e) ďalej sa posilnia postupy Banco de España v oblasti dohľadu, a to na základe vnútorného auditu;

f) preskúmajú sa mechanizmy správy a riadenia agentúr finančnej záchrannej siete (FROB a FGD) s cieľom vyhnúť sa možným konfliktom záujmov;

g) posilnia sa pravidlá správy a riadenia sektora sporiteľní a bánk vo vlastníctve sporiteľní;

h) sprísnia sa právne predpisy v oblasti ochrany spotrebiteľa a cenných papierov, pričom sa zároveň zmenia a doplnia s cieľom obmedziť predaj nástrojov podriadeného dlhu (alebo nástrojov, na ktoré sa nevzťahuje FGD) nekvalifikovaným retailovým klientom zo strany bánk, a posilní sa monitorovanie dodržiavania predpisov vykonávané príslušnými orgánmi;

i) prijmú sa opatrenia na minimalizáciu nákladov, ktoré súvisia s reštrukturalizáciou bánk, pre daňových poplatníkov. Po alokácií strát držiteľom akcií budú španielske orgány požadovať od držiteľov hybridného kapitálu a držiteľov podriadeného dlhu v bankách, ktoré dostávajú verejný kapitál, opatrenia na spoločné znášanie bremena;

j) obsahujú záväzok stanoviť hornú hranicu odmien členov správnych a dozorných rád vo všetkých bankách, ktoré dostávajú štátnu pomoc;

k) posilní sa verejný register úverov.

5. Orgány budú za prísnych podmienok dôvernosti poskytovať Komisii, ECB, EBA a MMF údaje potrebné na monitorovanie bankového sektora.

6. Komisia v spolupráci s ECB a EBA bude pravidelne overovať, či sa plnia podmienky politiky, ktoré sú súčasťou finančnej pomoci, a to prostredníctvom misií a pravidelných správ, ktoré budú španielske orgány podávať štvrťročne. Pravidelne sa bude vykonávať monitorovanie činností FROB v kontexte programu.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Španielskemu kráľovstvu.

V Bruseli 23. júla 2012

Za Radu

predsedníčka

C. ASHTON